

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

**PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION /
SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Henttonen, Pekka; Talsi, Noora; Voutilainen, Tomi

Title: Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivät Joensuussa

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Henttonen, P.; Talsi, N.; Voutilainen, T. (2019). Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivät Joensuussa. Faili 4, 10 - 11.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Henttonen, Pekka; Talsi, Noora; Voutilainen, Tomi

Otsikko: Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivät Joensuussa

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Henttonen, P.; Talsi, N.; Voutilainen, T. (2019). Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivät Joensuussa. Faili 4, 10 - 11.

Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivät Joensuussa

Pekka Henttonen
Dosentti
Tampereen yliopisto

Noora Talsi
Tutkimusjohtaja
Xamk

Tomi Voutilainen
Professori
Itä-Suomen yliopisto

Tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen monitieteelliset ja valtakunnalliset kehittämispäivät järjestettiin Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksella 26.-27.8.2019. Kehittämispäiville osallistui yli 50 tiedonhallinnan kehittämisestä kiinnostunutta tutkijaa ja asiantuntijaa. Tutkimuksen ja opetuksen kehittämispäivillä oli kolme kehittämisryhmää, joissa keskityttiin parhailaan tekeillä oleviin tutkimuksiin, uusiin tutkimustarpeisiin sekä opetuksen kehittämiseen.

Kehittämispäivien tarve

Julkisoikeuden professori Tomi Voutilainen Itä-Suomen yliopistosta nosti esille tiedonhallinnan tutkimuksen ja opetuksen kehittämistarpeet Liikearkistopäivillä lokakuussa 2018. Hän näki tarpeelliseksi ryhtyä käymään keskustelua eri tieteenalojen välillä tiedonhallinnan tutkimuksen, opetuksen ja käytäntöjen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Tiedonhallinta on tutkimuksen ja opetuksen kohteena hajanaisesti eri korkeakouluissa. Tiedonhallintaa tutkitaan eri tieteenaloilla vaihtele-

vasti ja pistemäisesti muun muassa informaatiotieteiden, oikeustieteiden, informaatioteknologiatielten sekä historiatieteen aloilla. Tieteidenvälinen opetusyhteistyö on ollut vähäistä. Korkeakouluissa tapahtuvan opetuksen tulisi perustua riippumattomaan tutkimukseen. Tiedonhallinnan monialaisuus tarkoittaa tutkimusyhteistyötä, mutta myös opetusyhteistyötä korkeakoulujen välillä.

Tiedonhallinnan sekä siihen liittyvien tietojenkäsittelyn edellytysten ja menetelmien merkitys on kasvanut informaatioyhteiskunnan kehityksen myötä keskeiseen asemaan lähes kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Myös tieteen tekemisessä tiedonhallinnan perusvalmiudet ja edellytykset tulee tuntea. Tiedonhallinnan sääntelymäärän kasvaminen ja uusien menettelyjen kehittyminen on lisännyt toisaalta tarvetta tuottaa uutta tieteellistä tietoa, mutta myös kehittää opetusta.

Kehittämispäiviä valmisteltiin yhteistyössä Tampereen yliopiston, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sekä Itä-Suomen yliopiston kanssa.

Tomi Voutilainen. Kuva: Oskari Korhonen/UEF.

Tiedonhallintaa tutkitaan juuri nyt

Kehittämispäivillä esiteltiin tekeillä olevia väitöskirjatutkimuksia sekä muita tutkimuksia. Kehittämissyryhmässä alustettiin monipuolisista tutkimusaiheista. Esille nousivat muun muassa tutkimuksiin liittyvät tekijänoikeudelliset kysymykset, lähteiden käyttö tutkimuksissa, tietolähteiden luotettavuus ja jäljitettävyyden tutkimuksissa sekä Venäjän tietosuojasääntely. Kehittämissyryhmässä käsiteltiin myös tiedonhallinnan merkitystä ja tutkimuskohteita niin tietohallinnon, informaatioteknologian kehittämisen kuin asiakirjahallinnan näkökulmista

Kehittämissyryhmän esitysten perusteella uusien tutkimustulosten myötä syntyy tarve kehittää nuorten tutkijoiden tiedonhallinnan taitoja laaja-alaisesti. Tietojenkäsittelyä koskevan lainsäädännön, hyvän tieteellisen käytännön sekä tietolähteiden kriittisyyden taitojen kehittäminen ovat merkityksellisiä useilla tieteenaloilla tutkijan perusvalmiuksien varmistamiseksi tieteellisessä tutkimuksessa. Eri korkeakouluissa tehtävä tutkimustyö mahdollistaa myös uusien tutkimusyhteistyöavustusten tekemisen.

Tutkimuksen tulevaisuudentarpeet

Tutkimuksen tulevaisuuden työryhmässä pohdittiin tiedonhallinnan tutkimuksen kehittämistarpeita. Tutkimustarpeet liittyivät julkisen hallinnon, arkistoinnin, sosiaali- ja terveystieteiden tai tutkimuksen tiedonhallinnan kehittämiseen. Tavoitteena oli tunnistaa käytännön tietotarpeita, joita voidaan edistää tieteellisellä tai soveltavalla tutkimuksella. Esitykset käsitelivät

digitaalisen tiedon hallinnan tarpeita, käytettävyyttä ja säilytystä sekä lakimuutosten aiheuttamia muutoksia tietojen käsittelylle.

Työryhmässä keskustelutti kansallisesti merkittävät teemat, kuten organisaatioiden tietoarkkitehtuuri, sote-tietojen käytön laajentuminen sekä tekijänoikeuksien hallintatarve. Tulevaisuudessa tarpeet kasvavat erityisesti hyvässä tiedonhallinnassa, monitieteisyydessä, tutkimuksen ja julkisen hallinnon yhteistyössä sekä resursoinnissa.

Yhteistyöstä opetuksessa puhetta

Kehittämispäivillä keskusteltiin myös asiakirjahallinnan opetuksesta. Alalla jo toimivien koulutustaso oli Arkistoyhdistyksen kyselyn mukaan korkea: 67 %:lla oli ylempi korkeakoulututkinto ja yli kymmenes vastaajista oli lisensiaatti tai tohtori.

Opiskelijat ovat moninainen joukko. Osa on suuntautunut kulttuurihistoriallisesti, jotkut arkistoteoreettisesti, kolmannet tiedonhallintaan. Todettiin, että opetuksessa ei voi tarjota kaikkea mitä elämässä voi tarvita. Esimerkiksi vaadittavat tietotekniikka-, johtamis- ja projektihallintataidot vaihtelevat yhteyden mukaan. Digitaaliset ihmistieteet ovat tärkeitä joillekin, eivät kaikille, samoin on hallintotieteiden soveltamisen osaamisen laita. Opiskelijoille on joskus yllätys, että myös sosiaalisia taitoja tarvitaan.

Eri yliopistot esittelivät opetustaan. Koulutusohjelmat näyttävät vähitellen pääsevän vakaammalle pohjalta ja niiden jatko näyttää entistä turvatummalta. Se antaa toivottavasti mahdollisuuksia yhteistyölle, josta oli jälleen puhetta. Toistaiseksi

konkreettisesta opetusyhteistyöstä on sovittu vain Tampereen yliopiston ja XAMKin kesken. Esille heitettiin ajatuksia yhteisen kurssirungon laatimisesta sekä opiskelijoiden verkostoitumisen tukemisesta. Voitaisiinko edes tieto tehdyistä graduista koota yhteen paikkaan?

Uusina haasteita opetukselle ja tutkimukselle mainittiin monitoimijaprosessit, yhteiset tietojärjestelmät ja tietovarannot, jotka monimutkaistavat elinkaarenhallintaa. Arvonmäärittäminen tarvittaisiin laajempia näkökulmia, koska tietoa olisi tarkasteltava toimintaluonteisesti, ei organisaatiokohtaisesti. Uudet tiedon hyödyntämisen tavat, kuten READ-projektin mahdollistamat, olisi myös tuotava esille. EU:n tietosuojasäätely on aiheuttanut paniikkia ja tiedon tuhoamista. Mahdollisina tutkimusaiheina mainittiin kirjava käsitteistö sekä tietoaisten kuvaukset ja kokonaisvaltaisten kuvaustapojen kehittäminen.